

Màrius Torres en el record: 1910-2010

El 30 d'agost de 1910 naixia a Lleida Màrius Torres. Tercera generació d'una nissaga de metges, era fill d'Humbert Torres, que a més de metge seria alcalde de Lleida, i de Maria Pereña, mestra que li inculcaria un amor profund per la música. D'acord amb la tradició familiar, Torres segueix estudis de medicina a Barcelona i a Madrid, i torna el 1933 a Lleida per exercir la professió. Comença aleshores a publicar alguns articles a revistes lleidatanes, en els quals es traspuja la seva educació humanista i cívica. La seva activitat es veurà, però, interrompuda ben aviat: a finals de 1935 se li declara un brot de tuberculosi que recomana l'ingrés al sanatori de Puig d'Olena, on romandrà durant la guerra civil, i on es desenvoluparà la seva extraordinària sensibilitat literària. La fi de la guerra coincideix amb un agreujament de la seva malaltia, que el durà a la mort, el desembre de 1942, en un país devastat; allunyat de la família, que per les seves conviccions republicanes havia hagut de fugir, però envoltat d'amics que Torres féu en aquests anys de dolor físic i d'ensulsiada col·lectiva.

La seva obra poètica, absolutament inèdita, va ser publicada per primera vegada pel seu amic Joan Sales a l'exili mexicà. Des d'aleshores no ha deixat de ser editada. Tot i la seva difusió, a l'inici, confidencial, Màrius Torres s'ha anat afirmant com una de les veus poètiques en català més importants del segle XX; la seva obra ha estat traduïda i estudiada, i els seus poemes represos per músics i cantants, que han fet arribar els seus versos arreu en concerts i recitals.

Amb motiu del centenari del seu naixement, la Biblioteca de Catalunya vol unir-se al conjunt d'homenatges a Màrius Torres mitjançant una mostra de la documentació que, al llarg dels anys i de les diverses donacions i compres, ha pogut reunir al seu entorn.

*Que en els meus anys la joia recomenci,
Sense esborrar cap cicatriu de l'esperit.
O Pare de la nit, de la pau i del silenci,
Jo vull la pau – però no vull l'oblit*

“Aniversari”. Mas Blanc, 1 de setembre de 1942

Anna Gudayol
Alicia Morant
Secció de Manuscrits

D'EN

Biblioteca de Catalunya

Carrer de l'Hospital, 56

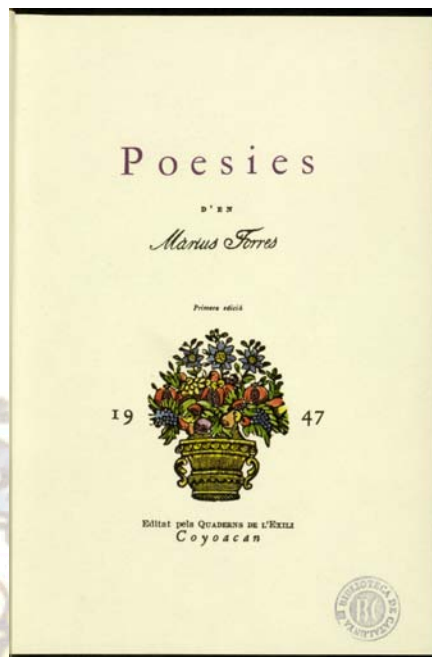
08001 Barcelona

Tel. 93 270 23 00

Fax 93 270 23 04

E-mail: bustia@bnc.cat

<http://www.bnc.cat>

Horari de l'exposició:

De dilluns a divendres, de 9 a 20 h.

Dissabtes, de 9 a 14 h.

Màrius Torres en el record : 1910-2010

Del 12 de juliol al 7 d'agost de 2010

47

VITRINA 1: Notes biogràfiques

-*Cartes de Carles Riba*. Recollides i anotades per Carles-Jordi Guardiola. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans : La Magrana, 1991, vol. 2

Darrera carta de Riba a Màrius Torres des de l'exili

-Joan Sales. *Cartes a Màrius Torres; seguides de Viatge d'un moribund*. Barcelona: Club Editor, 1976

Edició de les cartes enviades per Sales durant la guerra civil i fins a 1941

- Joan Sales. *Cartes a Màrius Torres; seguides de Viatge d'un moribund*. 2a ed. Barcelona: Club Editor, 2007

Primera carta de Sales a Màrius Torres.

-*Butlletí del Sindicat de Metges de Catalunya*, any XV, núm. 170 (octubre de 1934).

Publicació de l'alta de Màrius Torres com a soci del Sindicat de Metges de Catalunya

-*La Jornada*, Any V, núm. 386 (31 de juliol de 1934).

Crítica musical de Màrius Torres.

VITRINA 2: Obra literària

-Màrius Torres. *Poesies*. Prefaci de Carles Cardó. 2a ed. Barcelona: Óssa Menor, 1950.

-Màrius Torres. *Poesies*. Notícia biogràfica per Joan Sales; prefaci per Carles Cardó. 3a ed. augmentada amb 30 poemes inèdits. Barcelona: Ariel, 1953.

-Màrius Torres. *Poesies*. Pròleg de Pere Gimferrer. 5a ed. Barcelona: Ariel, 1977

Inclou nombrosos poemes inèdits.

- Màrius Torres. *Una fantasma com n'hi ha poques: farsa en tres actes*. A cura de Miquel M. Gibert. Lleida: Aula Màrius Torres [etc.], 2007

Única obra teatral de Màrius Torres, inèdita, presentada el 1935 al premi Ignasi Iglésias, convocat per la Generalitat.

-Màrius Torres. Poemes. [Puig d'Olena, ant. a 1942]

Recull lliurat per Maria Planas, propietària del sanatori de Puig d'Olena; inclou poemes compostos entre 1933 i 1942.

Ms. 3084

- Màrius Torres. Poemes dedicats a Maria Planas. Puig d'Olena, 4 de desembre de 1938-1942

Inclou la traducció d'alguns poemes a l'anglès.

Ms. 4527

VITRINA 3: Estudis i homenatges

-Mercè Boixareu. *Vida i obra de Màrius Torres*. Barcelona: Selecta, 1968

Estudi sobre Màrius Torres que el 1967 va rebre el Premi Josep Yxart.

- Montserrat Badia i Cardús. *Estudi lingüístic de la metàfora en Màrius Torres*. Pròleg de Ramon Cerdà Massó. Barcelona: Abadía de Montserrat, 1983

- Margarida Prats. *Màrius Torres, l'home i el poeta*. Pròleg de Jordi Pàmias. Barcelona: Edicions del Mall, 1986

- *Màrius Torres*. L'Hospitalet de Llobregat: Gent de Pau, 1992

Editat en ocasió d'un homenatge al poeta en el cinquantenari de la seva mort.

- *Màrius Torres: Casal de Joventut Republicana, 12 novembre-29 desembre 1992: Edifici Central, Universitat de Barcelona, 18 maig-2 juny 1993*. Barcelona [etc.]: Diputació de Barcelona [etc.], 1993

Catàleg de l'exposició.

- Mercè Boixareu i Vilaplana. *Lectures de Carles Riba i Màrius Torres*. Barcelona: Abadía de Montserrat, 1993

- Margarida Prats. *Invitació a Màrius Torres*. Lleida: La Paeria, 1992

Publicació amb motiu de l'"Any Màrius".

- *Màrius Torres en el record: recull d'homenatge*. A cura de Carles Albesa, Jordi Mir i Maria Isabel Pijoan i Picas. Barcelona: Abadía de Montserrat, 1993

Recull de textos en el 50è aniversari de la mort de Màrius Torres.

- Antoni Pascual i Piqué. *Tres poetes, tres mestres (cap a una teràpia autobiogràfica): Rainer Maria Rilke, Antonio Machado, Màrius Torres*. Maçaners: Abadía, 2006

- Margarida Prats. *Màrius Torres: del poeta al lector*. Lleida: Pagès editors, 2008

Publicació promoguda per l'IES Màrius Torres de Lleida.

VITRINA 4: Traduccions i adaptacions

-Màrius Torres. *La ciutat llunyana*. Edició realitzada sota la direcció de Joan Vila Grau i Francesc Espluga. Barcelona: [s.n.], [1968?]

(Barcelona: Filògraf R.G.M. Institut d'Art Gràfic)

Nadala de Jaume Carner i Suñol i Maria Lourdes Cabana de Carner.

- *Variacions sobre un tema de Händel: poema de Màrius Torres*.

Il·lustracions de Txell Darné. Barcelona: Cruïlla, 2006

Adaptació per a primers lectors.

- *Màrius Torres vist per Joan Sales*. Selecció de poemes i introducció per Núria Folch de Sales. Barcelona: Avui, 1986

Forma part d'una col·lecció de quaderns de divulgació d'autors catalans distribuïda pel diari *Avui*.

- Màrius Torres. *Com un foc invisible: antologia poètica*. A cura de Margarida Prats i Salvador Escudé. Barcelona: Educaula, 2009

Edició adreçada als estudiants de Secundària.

-*Poesia: Joan Salvat-Papasseit, Bartomeu Rosselló-Pòrcel, Màrius Torres*. Barcelona: Edicions 62, 1982 (MOLC; 75)

- Felip Gallart. *Màrius Torres, l'última rosa*. Pròleg de Josep Borrell. 2a ed. Lleida: Pagès editors, 1992

Obra de teatre sobre el poeta publicada amb motiu de l'any Màrius.

Tiratge especial per al diari *Segre*.

-Màrius Torres. *Poesías*. Traducció de María Teresa Ramo; presentació de Samuel Gili Gaya. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, 1971

- Màrius Torres. *Poesías*. Traducció de María de Luis; prólogo de Miquel-Lluís Muntané. Manresa: Abadía, 2009

- Màrius Torres. *La Dernière rose*. Édition, introduction et traduction de Marta Giné et Norberto Gimelfarb. Paris: L'Harmattan, 2008

Edició bilingüe català-francès.

- *A Catalan symbolist: selected poems of Màrius Torres*. Translated from the catalan by Francesc M. Franch. New York [etc.]: Peter Lang, 1992

Edició bilingüe català-anglès.

VITRINA 5: Màrius Torres en la música

-Coral Sant Jordi, Concert al Palau de la Música en motiu del Festival Internacional de Música de Barcelona [enregistrament sonor]. 1985.

Conté: *Encara!* música: Jordi Alcaraz; text: Màrius Torres. Inèdit. Còpia procedent de Televisió de Catalunya.

- Jordi Alcaraz. *Encara*. Poesia de Màrius Torres. Barcelona: M.F., DL 1984

Partitura de cor.

- Maria Rosa Ribas. *Set cançons: sobre poemes de Màrius Torres (1910-1942): veu i piano: opus 5*. Barcelona: Clivis: Associació Catalana de Compositors, DL 1988

- Josep Prenafeta. *Cançons per a veu i piano: Màrius Torres, set poesies*. Lleida: Pagès editors, 1992

Publicació amb motiu de l'"Any Màrius".

- Jordi Cervelló. *Dues evocacions: Música llunyana, en la nit, Dalt del cim: sobre poemes de Màrius Torres: veu i quartet de corda*.

Barcelona: Boileau, 1993

- Francesc Vila. *Cançons a Mahalta: per a cor de veus mixtes i piano*. Text: Màrius Torres. Barcelona: Dinsic, 2005

- *Circular de la Federació Catalana d'Entitats Corals*. Núm. 47 (abril 1987)

Conté: Josep Prenafeta, *Molt lluny d'aquí, sardana*. Text, Màrius Torres.

- *Butlletí de la Federació Catalana d'Entitats Corals*. Núm. 72 (desembre 1989)

Conté: Ramir Figueras, *Molt lluny d'aquí*. Text: Màrius Torres.

VITRINA 6: La veu de Màrius Torres

- *Màrius Torres, poemes* [enregistrament sonor]. Amb la veu de: Mateu Carbonell; selecció de poemes: Guillem Viladot. [Tarragona]: Ediphone, DL 1963

- Núria Espert. *Els poetes expliquen la Catalunya Moderna* [enregistrament sonor]. [Barcelona]: Edigsa, DL 1967

Conté: "La ciutat llunyana", de Màrius Torres.

-M. Rosa Ribas, M. dels Àngels Miró, Miquel Àngel Tena. *Tot el fred que s'acosta* [enregistrament sonor]: *poesies de Màrius Torres*.

Barcelona: P.D.I., 1987

-Xavier Monge Trio & Carme Canela. *Altres cançons a Mahalta* [enregistrament sonor]: *músiques sobre els poemes de Màrius Torres*.

Lleida: Quadrant Produccions, DL 2006

-Muhel. *Siluetes* [enregistrament sonor]. Sabadell: Picap, 2003

Conté: "Cançó a Mahalta", lletra: Màrius Torres i música: Lluís Llach

-Lluís Llach. *Poetes* [enregistrament sonor]. Madrid: BMG Music Spain, DL 2004

Conté: "Cançó a Mahalta" de Màrius Torres

-Jordi Sabatés i Carmen Bustamante. *Noche oscura* [enregistrament sonor]. Barcelona: Picap, 2008

Conté: "Cançons a Mahalta", de Màrius Torres

-*La UdL a Màrius Torres* [enregistrament sonor]. Poemes: Màrius Torres; música: Jordi Sabatés. [Barcelona: Capital Sound], DL 2003

- *Màrius Torres, entre l'herba i els núvols* [enregistrament de vídeo]. Barcelona: Departament d'Ensenyament. Programa de mitjans audiovisuals, DL 1993